

Sygn. akt II CSK 164/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa D.W.

przeciwko A. w W.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej I.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 września 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 września 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700,- (dwa
tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Z. oddalił powództwo D.W. w sprawie o zapłatę kwoty 100 000 złotych przez pozwaną A. Oddział w Z. z tytułu wynagrodzenia za wykonanie przez firmę powoda robót budowlanych obejmujących chodniki, drogi i parkingi na dodatkowym obszarze 4 741 m². Podstawą oddalenia powództwa było uznanie przez Sąd pierwszej instancji,

że z uwagi na zawarcie przez strony umowy o roboty budowlane z ryczałtowym wybraniem wynagrodzenia należnego wykonawcy, stosownie do art. 632 k.c. uzgodnionego wynagrodzenia nie można podwyższyć, a powód miał świadomość, że powierzchnia, na której mają zostać wykonane prace budowlane przekraczała przewidywaną powierzchnię.

W wyniku rozpoznania apelacji powoda Sąd drugiej instancji wyrokiem z dnia 13 listopada 2014 r. oddalił tą apelację, dzieląc w całości ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu Okręgowego. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu skargi kasacyjnej powoda uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania, wskazując na potrzebę zbadania, czy zakres przedmiotu zamówienia odpowiadał ofercie przetargowej, czy też go przekraczał, podważając tym samym zasadność wynagrodzenia ograniczonego do uzgodnionego ryczałtu (art. 632 k.c.). Za niedopuszczalne uznał Sąd Najwyższy przerzucanie na wykonawcę ryzyka gospodarczego, wynikającego z niewystarczającego opisu przedmiotu zamówienia i błędnej treści wyjaśnień pozwanego w toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W rezultacie powtórnego rozpoznania apelacji Sąd drugiej instancji zmienił wyrok Sądu Okręgowego i zasądził na rzecz powoda od pozwanego żadaną pozwem kwotę wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Uwzględnił zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. polegającego na błędnych ustaleniach faktycznych i wyniku tego nieprawidłowym zastosowaniu prawa materialnego.

W skardze kasacyjnej pozwana A. zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem naruszenie prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmianę przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak spełnienia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała na oczywistą zasadność skargi, polegającą na błędnym przyjęciu, że uzyskanie przez powoda wyjaśnień pozwanej co do zakresu prac objętych zamówieniem „przy świadomości powoda co do tego, że rzeczywista powierzchnia jest większa o 1/3 niż ta wynikająca z ogłoszenia” zwalniała powoda z żądania dalszego sprecyzowania przedmiotu zamówienia i że to nie spowodowało nadużycia przez powoda prawa podmiotowego; ponadto oczywistość skargi wynika z braku przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego pozwalającego na zmianę ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji.

Odnosząc się do stwierdzeń pozwanej we wniosku podnieść należy, że nieporozumieniem jest obarczanie powoda, będącego wykonawcą zamówienia świadomymi błędami oferty przetargowej i zgłaszanie pretensji wobec niego, że nie żądał dalszych wyjaśnień co do zakresu przedmiotu zamówienia, skoro jak wynika z wyводу skarżącej miała ona świadomość, że zakres ten jest większy niż podany w ofercie. To, że takie podejrzenie miał powód wynika z domagania się przez niego dodatkowych wyjaśnień od zamawiającego, które powinny być rzetelne i uczciwe, a takie nie były, skoro okazały się niewystarczające i potwierdziły w rezultacie szerszy zakres przedmiotu zamówienia. Z istoty przepisów umowy o dzieło, stosujących się w kwestii wynagrodzenia odpowiednio do umowy o roboty budowlane jest uproszczenie rozliczeń między stronami tej umowy przez zastosowanie wynagrodzenia ryczałtowego. Jego wysokość musi być jednak uczciwie określona i nie może nie odpowiadać tak dalece przedmiotowi robót budowlanych, że wykonawca bez przyczyny leżącej po jego stronie miałby ponieść konsekwencje nierzetelności zamawiającego poza ryzyko obiektywnie i przeciętnie związane z wyborem wynagrodzenia ryczałtowego. Takie rozumowanie leżało u podstaw uzasadnienia tej kwestii w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2016 r., II CSK 197/15 (Lex nr 2019505), wydanego w niniejszej sprawie w wyniku rozpoznania pierwszej skargi kasacyjnej. We wniosku o przyjęcie obecnej skargi kasacyjnej pozwana A. w żaden sposób nie wykazała, aby zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w oczywisty sposób naruszał prawo i miałoby to dotyczyć art. 5 k.c.

Nie można też mówić o braku postępowania dowodowego, prowadzącego do ustaleń poczynionych przez Sąd drugiej instancji. Z przeważającego stanowiska orzecznictwa, które należy podzielić wynika, że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzania postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (zwłaszcza uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124). Wykazania takich szczególnych okoliczności we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, w sposób przekonujący zabrakło.

Z tych względów należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw